

Pochwała.
Identyfikacja i charakterystyka
gatunku mowy

Anna Wartecka

**Pochwała.
Identyfikacja i charakterystyka
gatunku mowy**

**Analiza wybranych wypowiedzi chwalących
z programu „Mam talent!”
(2008-2016)**

Poznań 2023

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
dr hab. Evelina Kristanova, prof. SWPS

Copyright by:
Anna Wartecka

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Wydanie I

Poznań 2023

ISBN 978-83-68006-07-0

DOI 10.48226/978-83-68006-07-0

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80

e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. O gatunku mowy.....	15
1.1. Wprowadzenie do rozdziału.....	15
1.2. Gatunek mowy vs akt mowy – popularność koncepcji.....	19
1.3. Teoria gatunków mowy według M. Bachtina	23
1.4. Teoria aktów mowy według J. L. Austina	29
1.5. Teoria gatunków mowy vs teoria aktów mowy	34
1.6. Podsumowanie rozdziału	57
Rozdział 2. O pochvale jako gatunku mowy	63
2.1. Wprowadzenie do rozdziału.....	63
2.2. Pochwała w ujęciu kognitywnym jako uzupełnienie spojrzenia genologicznego	63
2.3. Cechy gatunkowe pochwały	70
2.3.1. Pochwała a pochlebstwo	73
2.3.2. Pochwała a przechwałka.....	74
2.3.3. Pochwała a aprobata	75
2.3.4. Pochwała a komplement.....	79
2.3.5. Zestawienie tzw. „wypowiedzi pozytywnej oceny”	90
2.4. Struktura i postaci pochwał.....	92
2.4.1. Krzyżowanie się gatunków mowy.....	97
2.4.2. Pochwała a implikatury konwersacyjne	104
2.4.3. Pochwała a wypowiedzi ironiczne	106
2.4.4. Pochwała a zagadnienie inicjatywności / reaktywności gatunku mowy.....	107
2.5. Podsumowanie rozdziału	109
Rozdział 3. Pierwsze przesianie: Sito sytuacji komunikacyjnej.....	113
3.1. Wprowadzenie do rozdziału.....	113
3.2. Opis procesu przesiewania oraz uzasadnienie wyboru sytuacji komunikacyjnej.....	113
3.3. Zasady transkrypcji <i>korpusu wstępnego</i>	126
3.3.1. Organizacja podziału <i>korpusu wstępnego</i>	127
3.3.2. Szczegółowe zasady transkrypcji wypowiedzi	131
3.4. Podsumowanie rozdziału	136
Rozdział 4. Drugie przesianie: Sito reaktywnego gatunku mowy	137
4.1. Wprowadzenie do rozdziału.....	137
4.2. Etapy <i>Sita Reaktywnego Gatunku Mowy</i>	138

4.2.1. Etap I.....	138
4.2.2. Etap II	139
4.2.3. Etap III	139
4.2.4. Etap IV.....	140
4.2.5. Etap V	145
4.2.5.a. Eliminacja wypowiedzi reprezentujących gatunek aprobaty	149
4.2.5.b. Eliminacja wypowiedzi reprezentujących gatunek gratulacji.....	150
4.2.5.c. Eliminacja wypowiedzi reprezentujących gatunek podziękowania.....	151
4.2.5.d. Eliminacja wypowiedzi reprezentujących gatunek życzenia.....	152
4.2.5.e. Eliminacja wypowiedzi reprezentujących pozostałe gatunki mowy.....	154
4.3. Podsumowanie rozdziału	154
Rozdział 5. „Badanie «ziarna»: analiza językowa korpusu pochwał”	157
5.1. Wprowadzenie do rozdziału.....	157
5.2. <i>Elementarna Częstka Wypowiedzi Chwalącej</i>	157
5.3. Aksjologiczna warstwa pochwał.....	161
5.4. Rodziny zbiorów ECWC	166
5.4.1. RODZINA 1.: o znaczeniu nakierowanym na tzw. „CHWAŁĄCEGO”	166
5.4.1.a. Zbiór 1.a.: EMOCJE CHWAŁĄCEGO.....	167
5.4.1.b. Zbiór 1.b.: „PODOBANIE SIĘ” CHWAŁĄCEMU ..	174
5.4.1.c. Zbiór 1.c.: „LUBIENIE” PRZEZ CHWAŁĄCEGO...	176
5.4.1.d. Zbiór 1.d.: SUBIEKTYWNOŚĆ CHWAŁĄCEGO ...	179
5.4.1.e. Zbiór 1.e.: PERCEPCJA WZROKOWA CHWAŁĄCEGO.....	182
5.4.1.f. Zbiór 1.f.: OCZEKIWANIA CHWAŁĄCEGO.....	185
5.4.1.g. Zbiór 1.g.: DOŚWIADCZENIA CHWAŁĄCEGO ...	188
5.4.1.h. RODZINA 1.: PODSUMOWANIE	192
5.4.2. RODZINA 2.: o znaczeniu nakierowanym na tzw. „CHWAŁONEGO”	194
5.4.2.a. Zbiór 2.a.: ZWROT DO OSOBY CHWAŁONEJ TYPU: „JESTEŚ JAKI?”	194
5.4.2.b. Zbiór 2.b.: ZWROT DO OSOBY CHWAŁONEJ TYPU: „JESTEŚ KIM? / CZYM?”	199
5.4.2.c. Zbiór 2.c.: ZWROT DO OSOBY CHWAŁONEJ TYPU: „ROBISZ CO? JAK?”	206

5.4.2.d. RODZINA 2.: PODSUMOWANIE	213
5.4.3. RODZINA 3.: o znaczeniu nakierowanym na tzw. „CHWALONE”	214
5.4.3.a. Zbiór 3.a.: SKUPIENIE NA PRZEDMIOCIE POCHWAŁY TYPU: „MASZ CO / (JAKIE)?”	214
5.4.3.b. Zbiór 3.b.: SKUPIENIE NA PRZEDMIOCIE POCHWAŁY TYPU: „TO JEST JAKIE? LUB TO JEST CO? JAKIE?”	218
5.4.3.c. Zbiór 3.c.: SKUPIENIE NA PRZEDMIOCIE POCHWAŁY TYPU: „TWOJE CO? JEST JAKIE? / CZYM?”	235
5.4.3.d. RODZINA 3.: PODSUMOWANIE	238
5.4.4. RODZINA 4.: o znaczeniu nakierowanym na tzw. „CHWALENIE”	239
5.4.4.a. Zbiór 4.a.: WYRAŻENIA TYPU: „POWIEM CI, ŻE...”	240
5.4.4.b. Zbiór 4.b.: OPERATORY METATEKSTOWE TYPU: „WIESZ?”	247
5.4.4.c. Zbiór 4.c.: ZWROTY ADRESATYWNE TYPU: „ANIU! / KOLEGO!”	251
5.4.4.d. Zbiór 4.d. WYKRZYKNIKI TYPU: „BRAWO! BOŻE! OJ!”	255
5.4.4.e. Zbiór 4.e. TZW. „ELEMENTY MIĘDZYWYRAŻENIOWE”	259
5.4.4.f. RODZINA 4.: PODSUMOWANIE	260
5.5. Trzecie (nowe) przesianie: <i>Sito Elementarnych Częstek</i> <i>Wypowiedzi Chwalącej</i>	261
5.6. Podsumowanie rozdziału	263
Wnioski	269
Bibliografia	275
Wykaz skrótów	280
Streszczenie	281
Summary	283